

BS/142/2010

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
W PAŹDZIERNIKU**



Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Liderem październikowego¹ rankingu zaufania jest przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek, którego nazwisko po kilkunastu miesiącach ponownie uwzględniliśmy na naszej liście polityków. Zaufaniem darzy go prawie dwie trzecie Polaków (65%). Drugie miejsce, z nieco słabszym wynikiem (62%), zajmuje prezydent Bronisław Komorowski. Ci dwaj politycy dystansują pozostałych przedstawicieli sceny politycznej pod względem społecznego zaufania. Trzeci w tym rankingu – premier Donald Tusk – cieszy się zaufaniem ponad połowy badanych (55%). Niewiele gorszy wynik mają szef MSZ Radosław Sikorski (53% deklaracji zaufania) oraz przewodniczący SLD Grzegorz Napieralski (52%). Blisko połowa respondentów (47%) ufa innemu politykowi SLD – Ryszardowi Kaliszowi. Niemal tyle samo osób (46%) deklaruje zaufanie do minister zdrowia Ewy Kopacz, a tylko nieco mniej – do europoła Wojciecha Olejniczaka (43%) i wicepremiera, szefa resortu gospodarki Waldemara Pawlaka (42%).

Kolejne miejsca, jednak już z wyraźnie słabszym wynikiem, zajmują politycy PiS: były minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro (35%) oraz prezes tej partii Jarosław Kaczyński (34%). Tyle samo badanych (34%) ufa marszałkowi Sejmu Grzegorzowi Schetyń. Nieco mniejsze zaufanie – ponad jednej czwartej badanych – wzbudzają ministrowie: MSWiA Jerzy Miller oraz MON Bogdan Klich, a także marszałek Senatu Bogdan Borusewicz. Podobne zaufanie uzyskuje wśród ankietowanych pozostający obecnie już poza strukturami PO Janusz Palikot, który zdecydował się na założenie własnej partii. Co czwarty respondent ufa szefowej kampanii wyborczej Jarosława Kaczyńskiego Joannie Kluzik-Rostkowskiej.

Spośród przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych w październikowym badaniu stosunkowo najrzadziej zaufanie w ankietowanych wzbudzają nierozpoznanani przez zdecydowaną większość z nich, ale jednocześnie postrzegani kontrowersyjnie szef klubu parlamentarnego PiS Mariusz Błaszczak (8% deklaracji zaufania) oraz pełnomocnik rządu ds. równego traktowania Elżbieta Radziszewska, która ostatnio z powodu swych niefortunnych wypowiedzi spotkała się z krytyką nie tylko lewicowych środowisk (13% deklaracji zaufania).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (245) przeprowadzono w dniach 7 – 13 października 2010 roku na liczącej 1035 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w październiku 2010

	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	X '10	zmiana od IX '10	X '10	zmiana od IX '10		
	w procentach					
Jerzy Buzek	65	*	9	*	16	6
Bronisław Komorowski	62	-4	16	3	16	1
Donald Tusk	55	-3	28	1	13	1
Radosław Sikorski	53	-4	14	2	16	13
Grzegorz Napieralski	52	-6	13	3	18	13
Ryszard Kalisz	47	0	20	3	18	10
Ewa Kopacz	46	1	22	1	15	13
Wojciech Olejniczak	43	-7	14	2	22	16
Waldemar Pawlak	42	-3	25	3	24	5
Zbigniew Ziobro	35	*	38	*	17	5
Grzegorz Schetyna	34	-3	20	2	24	17
Jarosław Kaczyński	34	0	47	0	15	1
Bogdan Borusewicz	28	-5	9	0	20	38
Bogdan Klich	28	-4	15	1	21	31
Jerzy Miller	28	-5	18	3	21	27
Janusz Palikot	27	-1	46	-2	18	4
Joanna Kluzik-Rostkowska	25	*	8	*	15	48
Michał Boni	22	-4	10	-1	16	47
Bogdan Zdrojewski	19	*	5	*	12	59
Stanisław Żelichowski	16	*	5	*	13	62
Jacek Rostowski	16	-5	12	5	16	52
Elżbieta Radziszewska	13	*	9	*	12	62
Mariusz Błaszczak	8	-1	12	2	9	69

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

* We wrześniu brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2009										2010									
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	w procentach																			
M. Błaszczak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9	8	
M. Boni	-	-	-	17	17	17	15	16	19	20	19	19	20	24	24	22	22	26	22	
B. Borusewicz	21	22	24	26	28	24	23	-	20	22	22	20	31	29	27	30	28	33	28	
J. Buzek	-	49	46	58	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65	
J. Kaczyński	25	23	24	24	25	25	24	23	28	28	27	29	42	45	47	48	44	34	34	
R. Kalisz	-	-	-	-	-	-	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	45	47	47	
B. Klich	27	-	26	27	-	26	23	-	21	-	23	-	-	30	30	26	29	32	28	
J. Kluzik-Rostkowska	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	16	16	23	-	-	25	
B. Komorowski	51	48	48	48	50	49	49	48	44	45	54	57	65	70	65	66	63	66	62	
E. Kopacz	29	28	30	29	29	29	26	28	26	29	32	30	36	47	48	45	42	45	46	
J. Miller	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	37	30	35	33	28	
G. Napieralski	19	17	21	23	18	18	19	19	18	19	17	18	25	36	50	62	58	58	52	
W. Olejniczak	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	43	
J. Palikot	29	22	26	26	-	25	25	29	-	29	-	-	27	-	-	24	27	28	27	
W. Pawlak	41	40	42	43	41	39	44	44	41	42	45	39	45	47	47	42	44	45	42	
E. Radziszewska	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	
J. Rostowski	15	12	16	17	16	15	17	12	16	18	19	18	21	21	21	22	18	21	16	
G. Schetyna	24	21	22	28	26	25	21	19	18	20	20	21	29	28	30	33	34	37	34	
R. Sikorski	60	54	54	55	58	56	54	53	52	52	59	52	54	53	54	54	52	57	53	
D. Tusk	59	55	54	53	50	55	55	49	48	49	54	53	57	60	61	58	54	58	55	
B. Zdrojewski	-	-	20	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	
Z. Ziobro	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	
S. Żelichowski	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	17	-	-	-	-	-	16	

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2009										2010									
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	w procentach																			
M. Błaszczak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	10	12	
M. Boni	-	-	-	11	11	11	10	11	11	11	14	10	8	10	9	9	12	11	10	
B. Borusewicz	9	10	7	9	9	11	9	-	10	11	10	8	5	7	9	8	9	9	9	
J. Buzek	-	15	15	13	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
J. Kaczyński	58	55	56	53	57	55	56	54	52	51	51	51	28	34	34	34	40	47	47	
R. Kalisz	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	18	17	20	
B. Klich	10	-	7	11	-	13	13	-	13	-	12	-	-	13	13	13	16	14	15	
J. Kluzik-Rostkowska	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	
B. Komorowski	12	10	11	12	13	12	11	12	14	14	12	12	9	13	18	17	21	13	16	
E. Kopacz	26	25	24	26	28	27	28	33	34	38	32	33	28	22	19	25	26	21	22	
J. Miller	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	15	15	17	15	18	
G. Napieralski	18	17	14	17	19	18	19	19	17	18	19	20	12	13	12	8	11	10	13	
W. Olejniczak	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	14	
J. Palikot	38	43	43	42	-	43	39	39	-	40	-	-	38	-	-	54	50	48	46	
W. Pawlak	27	22	23	22	26	27	23	21	24	23	22	25	16	23	22	25	23	22	25	
E. Radziszewska	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
J. Rostowski	10	10	9	11	14	13	10	12	11	11	11	8	5	7	8	6	11	7	12	
G. Schetyna	15	14	15	15	17	15	21	25	27	24	31	25	18	18	19	20	21	18	20	
R. Sikorski	10	9	9	10	10	11	11	11	10	13	11	18	14	16	12	12	16	12	14	
D. Tusk	26	25	28	27	31	28	25	30	33	33	29	29	22	24	24	26	30	27	28	
B. Zdrojewski	-	-	5	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
Z. Ziobro	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	
S. Żelichowski	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	

Ranking polityków budzących największą nieufność badanych otwierają, tak jak przed miesiącem, prezes PiS Jarosław Kaczyński (47%) oraz Janusz Palikot (46%). Wyraźniej częściej niż inni przedstawiciele sceny politycznej z brakiem zaufania ze strony respondentów spotyka się także Zbigniew Ziobro – nie ufa mu prawie dwie piąte ankietowanych (38%). Kolejne miejsca w tym negatywnym rankingu – jednak już z mniej niekorzystnym wynikiem – zajmują premier Donald Tusk, któremu nie ufa 28% badanych, oraz wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak (25% deklaracji braku zaufania).

Ostatni miesiąc nie sprzyjał dobrym notowaniom polityków. W ciągu czterech tygodni, które upłynęły od wrześniowego badania, żaden z przedstawicieli sceny politycznej nie zyskał w opinii respondentów, natomiast większość spotkała się z bardziej krytyczną oceną niż przed miesiącem. Gorsze niż we wrześniu okazały się notowania przedstawicieli rządu i rządzącej koalicji. Stracili również politycy opozycji reprezentujący lewą stronę sceny politycznej.

W ciągu miesiąca znacząco pogorszyły się oceny szefa resortu finansów Jacka Rostowskiego. Zaufaniem darzy go obecnie o 5 punktów procentowych mniej osób niż we wrześniowym sondażu, a jednocześnie o tyle samo zwiększyła się grupa respondentów, którzy mu nie ufają. Pogorszenie notowań ministra finansów należy wiązać, jak się wydaje, zarówno z trudną sytuacją finansów publicznych i planowanymi oszczędnościami w przyszłorocznym budżecie, jak i z zaprezentowaną ostatnio publicznie strategią na najbliższe lata i dalszymi krokami oszczędnościowymi w razie pogorszenia się relacji długu publicznego wobec dochodów.

Spośród przedstawicieli rządu i rządzącej koalicji na zaufaniu społecznym dość znacznie stracili także szef MSWiA, a jednocześnie przewodniczący komisji wyjaśniającej okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem Jerzy Miller (5-punktowy spadek zaufania i 3-punktowy wzrost nieufności), marszałek Senatu Bogdan Borusewicz (spadek zaufania o 5 punktów procentowych), a także ministrowie: spraw zagranicznych Radosław Sikorski, obrony – Bogdan Klich oraz szef doradców premiera Michał Boni (spadek zaufania po 4 punkty procentowe).

Nieco słabsze niż we wrześniu są również notowania prezydenta Bronisława Komorowskiego. W stosunku do ubiegłego miesiąca rejestrujemy 4-punktowy spadek zaufania do głowy państwa i 3-punktowy wzrost nieufności.

Trochę gorzej niż miesiąc temu postrzegany jest też wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak (spadek zaufania o 3 punkty i taki sam wzrost nieufności).

Niewielki, 3-punktowy, spadek zaufania rejestrujemy ponadto w notowaniach premiera Donalda Tuska i marszałka Sejmu Grzegorza Schetyny.

Niekorzystne zmiany w ocenach przedstawicieli rządu i głównej z rządzących partii korespondują z obserwowanym w tym miesiącu pogorszeniem notowań urzędującego gabinetu, w tym przede wszystkim ocen prowadzonej przez niego polityki gospodarczej, oraz zmniejszeniem poparcia dla PO w ewentualnych wyborach parlamentarnych².

Jedną z bardziej znaczących zmian w październikowym sondażu jest wyraźny spadek notowań liderów SLD – partii, która w ostatnich miesiącach wyraźnie zyskiwała na popularności. Po okresie rekordowo dobrych ocen zaufanie do przewodniczącego tej partii Grzegorza Napieralskiego zmalało o 6 punktów procentowych, a nieufność wzrosła o 3 punkty. Wyraźnie gorsze oceny niż przed miesiącem ma także europoseł Wojciech Olejniczak, kandydujący na prezydenta Warszawy. Od września zaufanie do byłego przewodniczącego Sojuszu zmalało o 7 punktów procentowych. Także te zmiany, podobnie jak w przypadku przedstawicieli PO, idą w parze z odnotowanym w tym miesiącu spadkiem poparcia dla SLD w ewentualnych wyborach parlamentarnych.

Co ciekawe, w znacznie mniejszym stopniu niż obecny i były szef Sojuszu, w opinii badanych stracił Ryszard Kalisz, który z powodu udziału w odbywającym się niedawno kongresie Ruchu Poparcia Janusza Palikota spotkał się z ostracyzmem i zarzutami niełojalności ze strony znaczących przedstawicieli rodzimej partii. Decyzją delegatów konwencji krajowej został też pozbawiony członkostwa w zarządzie SLD. Niekorzystna zmiana w ocenach tego polityka jest niewielka i wyraża się jedynie 3-punktowym wzrostem nieufności.

Do nielicznych należą w tym miesiącu politycy, których oceny w porównaniu z ubiegłym miesiącem nie pogorszyły się lub pozostały bez zmian. Do tego grona zalicza się między innymi jeden z głównych bohaterów ostatnich wydarzeń na politycznej scenie – a mianowicie Janusz Palikot. Zważywszy na rozgłos, jaki media nadały konwencji inaugurującej jego Ruch Poparcia, brak zmian w dotychczasowych jego notowaniach jest oznaką raczej niewielkiego zainteresowania szerszej publiczności tą inicjatywą.

W kontekście wydarzeń ostatnich tygodni warto także odnotować stabilność ocen Jarosława Kaczyńskiego. Po okresie pogarszania się w ubiegłych miesiącach, październikowe notowania szefa PiS utrzymały się na poziomie z września.

² Por. komunikaty CBOS: „Preferencje partyjne w październiku”, październik 2010 (oprac. K. Pankowski); „Stosunek do rządu”, październik 2010 (oprac. B. Roguska).

ŚREDNIE OCEN

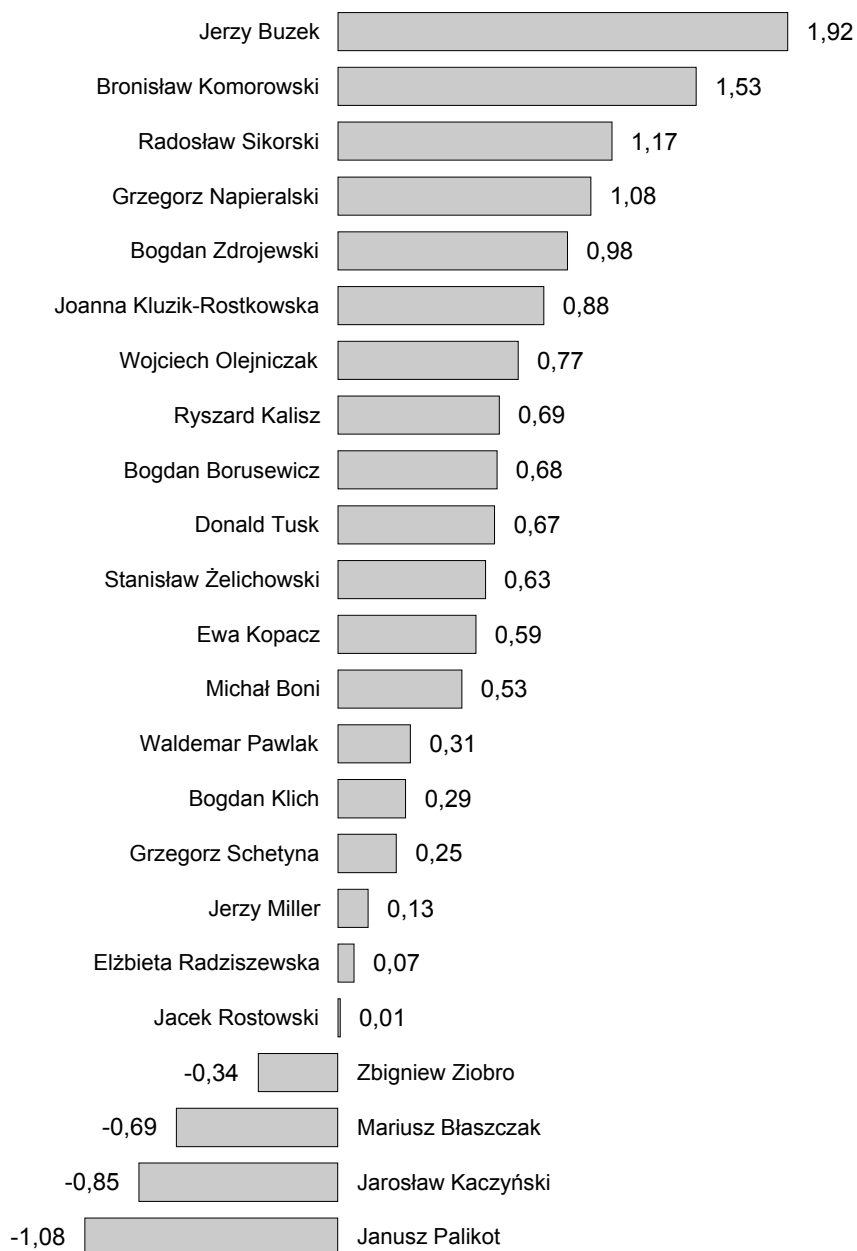
W naszych sondażach badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawiane były łączne odsetki respondentów wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznanomości. Prezentowane dane odnosiły się do ogółu ankietowanych. Natomiast średnia ocen, obliczana z pominięciem respondentów nieznanących poszczególnych polityków, jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę i kierunek nastawień do nich tylko wśród osób, które ich rozpoznają.

Spśród polityków uwzględnionych w październikowym sondażu, najlepiej odbierany jest były premier i przewodniczący PE Jerzy Buzek (jego średnia ocen wynosi 1,92). Pod względem bilansu ocen wyraźnie dystansuje on wszystkich pozostałych przedstawicieli klasy politycznej, na co dzień aktywnych na krajowej scenie.

Drugie miejsce w tym rankingu, z wyraźnie niższą średnią ocen, zajmuje cieszący się niewiele mniejszym zaufaniem, ale mający więcej przeciwników niż szef PE, prezydent Bronisław Komorowski (1,53). Tak jak przed miesiącem, trzecią co do wartości średnią ocen uzyskał Radosław Sikorski (1,17). Do grona bardzo dobrze odbieranych polityków – w których ocenach zaufanie zdecydowanie przeważa nad nieufnością – zaliczają się także Grzegorz Napieralski (1,08), Bogdan Zdrojewski (0,98) i Joanna Kluzik-Rostkowska (0,88). Wysoką średnią, świadczącą o dużej przewadze pozytywnych nastawień, mają również: Ryszard Kalisz (0,69), marszałek Senatu Bogdan Borusewicz (0,68), premier Donald Tusk (0,67), przewodniczący klubu parlamentarnego PSL Stanisław Żelichowski (0,63) oraz urzędujący ministrowie – Ewa Kopacz (0,59) i Michał Boni (0,53).

Słabiej, niemniej jednak również na plus, wypadają bilanse ocen wicepremiera i szefa resortu gospodarki Waldemara Pawlaka, a także ministra Bogdana Klicha oraz marszałka Sejmu Grzegorza Schetyny (średnie ocen od 0,31 do 0,25). Pozostali politycy postrzegani są już zdecydowanie kontrowersyjnie, o ile nie jednoznacznie negatywnie.

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W PAŹDZIERNIKU 2010



Negatywne noty nadal najbardziej dominują w społecznych ocenach Janusza Palikota (-1,08). Bardzo niską średnią ocen, świadcząca o dużej przewadze nieprzychylnych opinii, ma też Jarosław Kaczyński (-0,85). Nieufność wyraźnie przeważa nad zaufaniem również w notowaniach innych prominentnych polityków PiS: szefa klubu parlamentarnego Mariusza Błaszczaka (-0,69), a także – choć w znacznie mniejszym już stopniu – w ocenach wiceprzewodniczącego tej partii Zbigniewa Ziobry (-0,34).

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	IX 2010	X 2010	Różnica
Janusz Palikot	-1,06	-1,08	-0,02
Jarosław Kaczyński	-0,77	-0,85	-0,08
Ewa Kopacz	0,70	0,59	-0,11
Donald Tusk	0,88	0,67	-0,21
Mariusz Błaszczak	-0,47	-0,69	-0,22
Michał Boni	0,76	0,53	-0,23
Waldemar Pawlak	0,54	0,31	-0,23 *
Bogdan Borusewicz	0,93	0,68	-0,25 *
Ryszard Kalisz	0,95	0,69	-0,26 *
Bogdan Klich	0,55	0,29	-0,26 *
Grzegorz Schetyna	0,51	0,25	-0,26 *
Radosław Sikorski	1,47	1,17	-0,30 *
Bronisław Komorowski	1,86	1,53	-0,33 *
Jerzy Miller	0,49	0,13	-0,36 *
Wojciech Olejniczak	1,14	0,77	-0,37 *
Grzegorz Napieralski	1,56	1,08	-0,48 *
Jacek Rostowski	0,70	0,01	-0,69 *

* Różnice średnich ocen istotne statystycznie na poziomie 0,05

Porównanie aktualnych i ubiegłomiesięcznych średnich ocen także wskazuje na wyraźny wzrost krytycyzmu wobec polityków. W przypadku wszystkich uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej obserwujemy co najmniej minimalne pogorszenie ocen. Najbardziej pogorszył się bilans notowań ministra finansów Jacka Rostowskiego (różnica średnich $-0,69$ punktu). Sporo stracili również w ocenie badanych liderzy SLD, w tym zwłaszcza Grzegorz Napieralski (różnica średnich ocen $-0,48$). W mniejszym stopniu pogorszyła się średnia ocen Wojciecha Olejniczaka ($-0,37$). Mimo bardzo niewielkiej zmiany na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności nieco zmalała również średnia ocen Ryszarda Kalisza ($-0,26$).

Niezbyt duże w skali, ale za to dość powszechne okazuje się pogorszenie notowań przedstawicieli rządu i rządzącej koalicji. Obok Jacka Rostowskiego, w opinii badanych stracili także: Jerzy Miller, Radosław Sikorski, marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna, Bogdan Klich oraz marszałek Senatu Bogdan Borusewicz. Słabiej niż miesiąc temu wypadł również bilans ocen prezydenta Komorowskiego – jego średnia ocen zmalała w stosunku do września o 0,33 punktu. W przypadku pozostałych polityków różnice średnich ocen także mają znak ujemny, nie są jednak znaczące z punktu widzenia istotności statystycznej.



Dla klasy politycznej mijający miesiąc nie należy do zbyt udanych – większość polityków, których popularność sondujemy, straciła w opiniach w Polaków. W największym stopniu pogorszyły się notowania przynoszącego nie najlepsze wieści co do stanu budżetu państwa, ministra finansów Jacka Rostowskiego. Jako korektę, po okresie wyjątkowo dobrych ocen, można chyba interpretować spadek notowań polityków SLD – Grzegorza Napieralskiego i Wojciecha Olejniczaka. Poza ministrem finansów stracili także inni przedstawiciele rządu: Jerzy Miller, Radosław Sikorski, Bogdan Klich, oraz marszałkowie Sejmu i Senatu – Grzegorz Schetyna i Bogdan Borusewicz. Słabiej niż miesiąc temu wypadł również bilans ocen prezydenta Bronisława Komorowskiego. Zmiany te jednak nie były zbyt duże i nie wpłynęły na zasadniczy układ ocen w naszym rankingu. Nadal politykami cieszącymi się zaufaniem większości ankietowanych pozostają: prezydent Bronisław Komorowski, premier Donald Tusk, szef MSZ Radosław Sikorski, a od pewnego czasu także przewodniczący SLD Grzegorz Napieralski. Jednak liderem październikowego rankingu, politykiem o największym kredycie zaufania wśród Polaków okazał się umieszczony ponownie na naszej liście przewodniczący PE Jerzy Buzek. Trzeba jednak podkreślić dość zasadniczą różnicę między nim a pozostałymi politykami obecnymi w naszym sondażu – aktywność polityczna Jerzego Buzka tylko sporadycznie realizuje się na krajowej scenie politycznej, a jego głównym terenem działania jest Bruksela. Do polityków budzących największą nieufność badanych, tak jak przed miesiącem, należą Jarosław Kaczyński oraz Janusz Palikot.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA